

Otthonok és társadalmi krízisek

Szervezők: PTE BTK Néprajz –
Kulturális Antropológia Tanszék és a
PTE BTK Kortárs Kihívások
Kutatóközpont, az NKFIH K 147073
projekt támogatásával

Az otthon a néprajzi-antropológiai irodalom sokáig leginkább egy eleve adott helyként, privát és vagy nyilvános térként képzelte el: a haza, a ház, a telek, az utca, a szabadtéri piacok, a szülőfalu. Holott az otthon nem egyenlő egy térrel, és nemcsak térbeli, hanem időbeli aspektusai is vannak: az otthon megteremtjük, szimuláljuk, felidézzük, nosztalgiával fordulunk hozzá, átalakítjuk; az otthon az idealizált múlt és az elképzelt jövő tere. Az otthonnak a ház leginkább a tere, ami lehet az otthontalanság eredője is. Jelentheti a munka és a kreativitás területét, ugyanakkor az elidegenedés és kizsákmányolás lehetőségét is magában hordozhatja. Az otthon az identitásért, a valahova tartozásért folytatott egyéni és csoportos küzdelem tere, kiemelt szerepe van abban, amik vagyunk és amivé válni szeretnénk. Az otthon jelenti azt, hogy benne gyökerezünk a világban, a társadalomban. Az otthon képzelt terét testi gyakorlatok, jelentéseket hordozó tárgyak, érzések teremtik meg újra és újra. Míg a házak a (társadalmi) élet színterei, addig az otthonok inkább képzeletbeli terek, érzelmek, testi gyakorlatok.

Az otthon az egyén és a család, valamint a társadalom ütközőzónája is: a társadalmi változások, társadalmi krízisek az otthonon keresztül érintik az embereket. A társadalom időről időre feldúlja az otthonainkat, megszünteti őket, elidegeníti és elveszi tőlünk: az otthon a biztonság vagy éppen a biztonság összeomlásának tere. Az otthonon belüli életeteket a hatalom számos egymást keresztező formája korlátozhatja, a nemi hierarchiától egészen az államhatalomig. A társadalmi hatások befolyásolják, feszültté vagy éppen harmonikussá teszik az adott otthonon osztozó emberek kapcsolatrendszerét. Az otthon összefonódhat a hatalomgyakorlás, és az erőszak történeteivel, nyomában a bizonytalansággal, kiszolgáltatottsággal, kirekesztettséggel és félelemmel. A társadalom az otthonunkat, és rajta keresztül minket is formálni, megerősíteni vagy vitatni igyekszik.

Az ember az otthon, az otthonosság megteremtésével védekezik a depriváció, a marginalizáltság, esetleg az idegenség ellen. Míg a fedél nélküli, vagy éppen friss házias emberek számára az otthon iránti vágy erőteljes személyes és kulturális célként működhet, addig a lakóhelyüket elhagyni kényszerült emberek (kitelepítettek, menekültek) esetében az otthonról alkotott felfogások gyakran a múlton alapulnak: az emberek vágynak az elvesztett otthonaik után.

Konferenciánkon olyan néprajzi, antropológiai előadásokat várunk, amelyek az otthon és az otthonteremtés fogalmán, gyakorlatán keresztül vizsgálnak társadalmi változásokat, kríziseket, elsősorban Magyarország és Közép-Kelet-Európa elmúlt száz évében, a következő társadalmi-politikai eseményekhez kapcsolódóan:

- rendszerváltások 1945 és 1989 után
- kitelepítések
- elnéptelenedő, születő és újjászülető települések
- migráció
- marginalizáció

A konferencia helye és időpontja, **Pécs, 2025. november 13-14.**

A konferencia magyar és angol nyelvű.

Az előadásokra 20 perc fog rendelkezésre állni.

A konferenciára cím és absztrakt (300-500 szó) beküldésével lehet jelentkezni.

Jelentkezési határidő és cím: **2025. szeptember 15.** pnekat@pte.hu